

Jozef Karika

STRACH

MYSTERIÓZNÍ THRILLER

*Když venku udeří mráz,
z teplých domovů začnou
mizet děti*

ARGO

argo

Jozef Karika

STRACH

argo

+

Přeložil Robert Pilch

Czech edition © Argo, 2016

Copyright © Jozef Karika, 2014

Translation © Robert Pilch, 2016

ISBN 978-80-257-1920-6 (váz.)

ISBN 978-80-257-1962-6 (e-kniha)

*Věnuji Hance Farkašové, se kterou
jsme prošli mnoho temných míst.*

O půlnoci přijde Laktibrada a volá: „Na píď chlap, na píď chlap, na loket brada; otevř mi, otevř mi, dívkenko mladá!“

Ona se lekla a skryla se za pec do kouta. Tu Laktibrada dveře vylomil a stál vprostřed chýše a zase tak křičel. Potom ji chytil a z kůže ji vytrásl. Maso z kostí ohryzal a kůži zavěsil na dveře. Potom vzal hlavu a pysky od úst odřezal; že se jen zuby cenily. Vytloukl jedno sklo v okně a tam zastrčil tu hlavu.

Pavol Dobšinský: *Prostonárodní slovenské pověsti*

„Právě jsi vstoupil na nejnebezpečnější půdu čarodějnického poznání. Čirý děs, skutečná noční můra. Netělesné bytosti jsou horší než smrtelná nákaza. Skrz kanál hrůzy pronikají až k nám, do každodenního světa, což mívá katastrofální důsledky. Strachem nás snadno doženou k nepřičetnosti a šílenství. Pamatuj, že tyto bytosti vyvíjejí silný tlak, kterým snícího hravě přenesou do nepopsatelných světů.“

Carlos Castaneda: *Umění snít*

NÁVRAT

I.

Dveře rodičovského bytu se zlehka otevřely, jako by vkročit na území, odkud jsem celé dětství toužil uniknout, nebylo nic těžkého. Parkety v chodbě zavržaly – i teď, po letech, jsem si ten zvuk pamatoval. Promlouval ke mně každodenně, dokud jsem v osmnácti letech neodešel na kolej. Od té doby jsem sem jezdil zřídka, jen pokud to bylo nevyhnutelné, například na matčin pohřeb. Ale ani tehdy jsem se dlouho nezdržel – jen co jsme se vrátili z karu, otec zapnul televizi, chroupal cibuli a všechnu pozornost věnoval nějaké vědomostní soutěži. Poplakal si až v noci, když si byl jistý, že už spím. Zavřel se v koupelně, nejdříve jen popotahoval, ale pak se tiše rozvzlykal. (Dával si pozor, abych nic nezaslechl, to bylo pro něj to hlavní.)

Ani jsem se nezul, v předsíni jsem postavil cestovní tašku na podlahu, rychle jsem prošel kuchyní a otevřel okno. V nevětraném bytě se vznášel cibulový pach. Nesnášel jsem ho, zmocnila se mě obava, že přišerným smradem načichly i zdi. Naštěstí stačila chvíle, a mrazivý vzduch vonící sněhem a blízkým lesem nad zatuchlinou zvítězil. Jen co zmizel puch proklaté cibule, pookřál jsem.

Vrátil jsem se do chodby, zul se a shodil ze sebe tlustou bundu. Až teď jsem se otrásl chladem. Za zimu v bytě nemohlo jen otevřené okno v kuchyni. Otec už víc než rok bydlel v domově důchodců, radiátory nehrály naplno, byly nastavené na temperovací úroveň. Přesně o to jsem sousedku poprosil, když mi minulou zimu zatelefonovala do Žiliny a oznámila mi, že otce odvezli do starobince. Ani jednou jsem ho nebyl navštívit. Mnohem víc mě zajímal uvolněný byt. Nevěděl jsem, co s ním, a ani jsem se tím moc nezabýval – nebyl na to čas. Celou dobu jsem pravidelně

platil za topení i elektřinu, jako bych tušil, jak to v Žilině dopadne, a podvědomě si připravoval únikovou zónu.

Při vzpomínce na Lívii se mi sevřelo hrdlo, v hrudi jsem ucítil tíhu. Už několik týdnů jsem tušil, že se něco stane, že něco není v pořádku. Navenek tomu nic nenasvědčovalo, bydleli jsme spolu, milovali se a mluvili, ale vnitřně jsme už oba žili na poušti.

Výborně si to načasovala, jen co je pravda. Do té doby nikdy nebyla zlomyslná, a možná za to ani nemohla. Prostě už to nevydržela, slova z ní vylétla, zbavila se nesnesitelné tíhy.

Rozchod.

„Jasně, rozumím,“ dostal jsem ze sebe. Jistě, proč bychom se nerozešli, zrovna když jsem přišel o práci? Malá reklamní agentura, kde jsem čtyři roky smolil propagační texty, se položila. Chtěl jsem se vrhnout do hledání nového fleku, ale rozchod s Livií mě připravil o sílu. Navíc jsem neměl kde bydlet. Nevyháněla mě, ale v jejím bytě jsem nevydržel už ani hodinu. Zdálo se mi, že je v něm strašně chladno, jako by přestalo fungovat topení a dovnitř pronikl ostrý lednový mráz. Dokonce i ten byl začátkem údajně magického roku 2012 jako naschvál výjimečně krutý. Párkrát jsem se ujistil, že radiátory fungují, ale trásl jsem se zimou. Když byla v bytě Livia, ochladilo se ještě víc.

Nechtělo se mi pobíhat po mrazivé Žilině a shánět nové bydlení i práci, nemohl jsem, potřeboval jsem oddechový čas. Sbalil jsem se, nasedl na vlak (chytil jsem příšerně pomalý osobák) a dotrmácel se domů – do Ružomberku.

Zatím žádná výhra, přivítal mě stejně studený byt. Tenhle byl kromě toho už víc než rok prázdný (obývaly ho jen číhající vzpomínky), ovzduší bylo přesycené cibulovo-cigaretovým pachem a vysušené parkety vrzaly stejně, jako když jsem po nich nejednou s pláčem prchal před rozzuřeným otcem.

První večer jsem proseděl za oknem a hleděl na padající sněh. Sypal se hustě a bez přestávky, nadýchaná bílá vrstva pokrývala

stromy i střechy okolních domů. Určitě už zavalil příjezdovou cestu, auta se sem během nejbližších dní vyškrábou jen se zimními řetězy.

Pohled na zasněžené Malé Tatry – příměstskou čtvrť, kde jsem vyrůstal – mi nedělal dobře. Za každým keříkem číhala prázdnota, chladná otupělost, kterou jsem měl spojenou s dětstvím. V mysli se mi vynořovaly záblesky vzpomínek na hry, honičky a schovávané s kamarády, ale nevyvolávaly žádnou příjemnou nostalgii. Jen co se vynořily, propadaly se do tmavé studnice, mizely v ní bez jediného zvuku nebo záchvěvu.

Za zády mi čas od času zapraskaly parkety ožívající teplem rozlévajícím se po bytě. Ve mně neožívalo nic, mohlo tu být jakkoli teplo, já jsem byl pořád uprostřed pouštní noci, zakusoval se do mě mráz, který ozdobil okraje tmavnoucích oken. Zíral jsem ven, obraz se utápěl v houstnoucím šeru; nehýbal jsem se, dokud jsem si neuvědomil, že hledím do vlastních očí. Odraz tváře ve studeném černém skle mě probudil, probral jsem se z letargie a uvařil si párky, které jsem si s sebou přinesl.

II.

Vyspal jsem se v obýváku. Často jsem se budil, bolet mě nepohodlně ohnutý krk i boky zabořené do prosezeného gauče. Toužil jsem po pořádné posteli, hleděl jsem na dveře ložnice, ozářené měsíčním stříbrem, ale neodvážil jsem se je otevřít. Právě naopak, několikrát jsem se prudce probral a vrhl na ně rozespálý pohled, abych se ujistil, že jsou zavřené. Neotevřel bych je za nic na světě, ani za tisíc pohodlných postelí. Za nimi totiž ležela matka. Po každé když jsem přišel na krátkou návštěvu, ležela tam – za zavřenými dveřmi – celou dobu. Překročit práh znamenalo vstoupit do černé díry.

Propadl jsem se do neklidného spánku, ale nevydržel jsem v něm dlouho. Najednou jsem znovu mžoural na zavřené dveře. Měsíční paprsek se moc neposunul, usnul jsem jenom na chvíli. Vzpomínky na matku byly jen jednou vrstvou paměti, tou čerstvější. Pod ní leželo něco horšího – současná ložnice kdysi byla mým dětským pokojem.

Věděl jsem, že by stačilo dveře třeba jen pootevřít, a z tmavého prostoru se vyvalí vzpomínky na všechno, co jsem tam zažil. Něco takového jsem nesměl připustit, určitě ne, když jsem se chtěl aspoň trochu vyspat a pár dnů v bytě vydržet. Kdyby se dveře pootevřely a štěrbinou pronikl záblesk minulosti, nevydržel bych doma ani minutu.

Ráno jsem vypadal unaveněji než večer. Čistil jsem si zuby, koukal do zrcadla a přemýšlel, kdy jsem se tak změnil. Vždycky jsem působil mladším dojmem, lidi mi to často říkali, určitě jsem nevypadal na pětatřicet. Teď bych si hádal nejmíň čtyřicet. Obličej mi napuchl, kůži jsem měl vysušenou, koutky úst povislé. Asi jsem opravdu zaprodal duši reklamě – musela být pozitivní, optimistická, energická, ať už jsme propagovali cokoli. Vkládal jsem do reklamních textů falešné emoce, doloval je ze sebe, bylo to jako pracovat v uranovém dole. Pohled do zrcadla mě přesvědčoval, že i důsledky jsou podobné.

Na závěr očistné procedury jsem se přistihl, jak si koušu nehet na palci. Neuvěřitelné, stačilo několik hodin v bytě rodičů, a vrace se mi dětské zlovyky!

Když jsem byl malý, nejednou jsem si prsty okousal až do krve. Rány se zanítily, hnisaly, koncečky prstů jsem míval ovázané obvazem. Ve škole se mi kvůli tomu posmívali, ale to nebylo to nejhorší. Obvazy a mastičky někdy nezabraly, zánět neustoupil a musel jsem jít k doktorovi. Buď mi prst rozřízl a vytlačil z něj hnis, nebo mi strhl nehet. Zaburácela ve mně ozvěna bolesti a strachu,

jaké jsem při tom zažíval. Přisahám, že jsem si na to nevzpomněl už nejméně patnáct let! Kouzelný návrat domů.

Moc jsem toho nesnědl (od večere mi zbyly ještě párky a kus chleba), měl jsem stažený žaludek. Postrkoval jsem jídlo po talíři a poslouchal rádio. Hlásili další sněžení, v nejbližších dnech se prý prudce ochladí.

Na naše území dorazí arktický vzduch, můžeme očekávat rekordně nízké teploty, upozorňovala hlasatelka.

Podíval jsem se z okna. Sněžilo. Smrková hradba za domem se prohýbala pod tíhou bílé peřiny. Ticho v bytě mi už lezlo na nervy. Otevřel jsem okno, ale klidně jsem ho mohl nechat zavřené. Prokletý sníh pohlcoval všechny zvuky, připadalo mi, že venku je ještě tišeji než uvnitř, ani pes tam nezaštěkal. Zavřel jsem a snažil se uklidnit.

Je to šestibytovka, nejši přece na samotě, opakoval jsem si.

Zatáhl jsem žaluzie, pohled na všepohlcující bělobu mi nedělal dobře.

Jistěže šestibytovka, jenže plná důchodců, kteří už toho moc neslyšeli, nenamluvili a přes zimu zůstávali ve vyhřátých obývacích. Navíc byla dvoupatrová bytovka řešená tak, že do horních dvou bytů se vcházelo zezadu samostatnou chodbou. Dřepěl jsem v jednom z nich, s ostatními obyvateli mě nespojovaly žádné společné prostory. Sousední byt byl už léta neobývaný, po té příšerné nehodě se starou paní Drečekovou zůstal prázdný, jen občas v něm přespala rodinka pozůstalých příbuzných z Bratislavy.

Vrátil jsem se do obýváku, setřel z policěk chuchvalce prachu (dveře do ložnice jsem obešel obloukem) a vyvětral zatuchlý vzduch. Když jsem skončil s úklidem, na okousaném palci u nehtu se mi leskla krvavá kapka.

Potřeboval jsem se zabavit, pustil jsem televizi, ale asi bylo něco s anténou, protože jsem nenaladil žádný program – jen

další sněžení doprovázené šumem. Nervózně jsem otevřel skříňku s videokazetami. Otec na ně nedal dopustit, nikdo se jich nesměl dotknout.

Natáčení a střihání filmů byla jeho jediná záliba. Často vyprávěl o staré promítačce, na které mu děda pouštěl krátké filmy. Největším zážitkem z dospívání byl pro něj okamžik, kdy mu rodiče darovali osmimilimetrovou kameru. Mohl s ní natáčet jen krátké a němé černobílé filmy, ale i tak to pro něj byla úžasná událost. Dokonce mi staříčkou kameru občas ukazoval. Když viděl, že nejsem nadšený jako on, začal být podrážděný a útočný. Nesnášel jsem kamery, promítačky ani jeho nepodařené filmy. Neměl špetku talentu. Ani později, když už používal videokameru, se nenaučil základy natáčení – všechny filmy byly roztřesené a zmatené, otec s objektivem zacházel necitlivě, přeskakoval z jednoho záběru do druhého, sledovat jeho nahrávky bylo utrpení.

Pohledem jsem přelétl po desítkách videokazet uložených v několika řadách. Doufal jsem, že aspoň na jednom štítku uvidím název filmu, podíval bych se na cokoli. Jenže všude byla jen namáraná data. První z šedesátých let, kdy otec začal natáčet osmimilimetrovou kamerou (záběry z původních kotoučů si nechal přepsat na videopásky), a poslední měly nálepky s daty o čtyřicet let později, kdy s natáčením konečně přestal.

Nelákalo mě sledovat jeho výtvary, ani zoufalá nuda mě k tomu nedonutila. Vytáhl jsem z cestovní tašky iPhone a zkontroloval e-maily. Nikdo mi nepsal. Napadlo mě, že v ložnici stála policekta s knihami, snad tam objevím aspoň jednu, která by se dala číst. Přešel jsem k zavřeným dveřím, chvíli jsem váhal, ale nakonec jsem se otočil, odkráčel k protivně měkkému gauči a svalil se na něj. Spal jsem až do poledne, probudilo mě kručení v břiše. Nechtělo se mi lézt ven do té zimy, ale nedalo se nic dělat. Oblékl jsem se a vyrazil na nákup.

III.

Malé Tatry jsou přilepené ke strmému úpatí Čebratě – kopce, který se tyčil nad městem. Čtrnáct bytovek a pár rodinných domů, terasovitě uspořádaných do tří řad. Každou řadu odděluje od další příkrý svah a popraskaná asfaltka lemovaná lipovou alejí. Čtvrť je ukrytá v hustém lese zahalujícím celý Čebrať – nejzápadnější horu Chočských vrchů – a táhnoucím se přes Oravu až k polským hranicím.

Vyšel jsem z domu (stál na začátku třetí, nejvyšší řady zástavby) a zahleděl se na prudce stoupající svah zarostlý smrky a vysokými borovicemi. Když jsem byl malý, fascinovala mě blízkost tajemných zákoutí jen kousek od bytovky. Dnes ke mně les nepromluvil, nijak mě nepřivítal, topil se ve sněhu, mlčel a tupě na mě hleděl.

Přebrodil jsem se na cestu a sestupoval dolů – do čtvrti Rybárpole rozprostírající se pod Čebraťem. Po patnácti minutách jsem už procházel kolem chátrajícího komplexu bývalých bavlnářských závodů s dávno vyhaslým komínem. Přeplahočil jsem se po zledovatělém mostě přes Váh a zamířil do nedalekého Tesca.

Cesta zpátky byla mnohem namáhavější. Vlekl jsem se do kopce, klouzal na neposypaném chodníku a funěl jako při sportovním výkonu. Čtyři igelitové tašky protivně šustily, v nose i hrdle mě štípal mrazivý vzduch. Rychle se ochlazovalo, když jsem vyrazil, ještě tak strašlivá zima nebyla. Teď muselo být hluboko pod nulou, ve vzduchu nezbyla žádná vlhkost, byl suchý a při každém nádechu řezal jako žiletky.

Ještě tak dostat zápal plic, nic by mi neudělalo větší radost!

U prostřední řady bytovek jsem se zastavil a odpočíval. Věděl jsem, že to není rozumné, zpotil jsem se, ale musel jsem popadnout dech. Po cestě se někdo blížil – dospělý chlap se dvěma dětmi. Dostal jsem chuť pozdravit je, vždyť jsem od včerejška s nikým nepromluvil. Cítil jsem se odstrčený a odštížený, ani návštěva

Tesca mi nepomohla. Navíc mi připadalo, že v pohybech vysoké postavy poznávám něco známého. Čím víc se muž blížil, tím mi to bylo jasnější. Mírné napadání na levou nohu, dva koulující se kluci, najednou mi svítl – Oto Novák! Zastyděl jsem se, že jsem ho hned nepoznal. Byl sice zachumlaný v tlusté bundě, obličej mu zakrývala čepice a šálu měl vytaženou až k očím, ale i tak – hrávali jsme si spolu celé dětství.

Proběhl mnou záchvěv úzkosti, ale odehnal jsem ho. Ota jsem měl rád. Sice jsem si na něj už dlouho nevzpomněl, ale u dětských kamarádství na tom nezáleží – i po desetiletích zůstávají silná.

Poznal mě a zastavil se. Naklonil hlavu, sehnul se, nabral hrst sněhu a hodil ji po mně.

„Tohohle strejdu pořádně zkoulujte!“ křikl na rozdováděné chlapce. Poslechli ho, ocitl jsem se ve sněhové palbě.

„To máš za to, že ses neukázal!“ smál se Oto. Dokulhal ke mně (už v dětství měl něco s levým kolenem) a objal mě. Přes hrubou bundu jsem necítil žádný dotek, těžké igelitky mi nedovolily opětovat objetí, cítil jsem se trapně. Kamarád naštěstí poodstoupil, nad šálou pokrytou drobnými krystalky na mě hleděly veselé oči.

„Vítej doma, reklamní mágu. Všichni se nějak vracíte. Pocho-pili jste, kde je dobře, co?“

„Kdo všichni?“

„I Hana sem jezdívá,“ mrkl na mě. „Asi za matkou.“

Hana Sliacká – další z party, moje dětská láska. Sevřel se mi žaludek, proběhla mnou nová vlna úzkosti.

Zelená mlha, ledová planina, stopy ve sněhu, spousta stop, tisíce šíleně roztroušených stop...

Zahnal jsem vzpomínku, vyděsilo mě, že se ozvala, už skoro sedmadvacet let jsem ji držel zasunutou za hranicemi vědomí.

Zasáhla mě těžká sněhová koule.

„Ivo!“ okřikl Oto staršího syna. Podle vrásek kolem očí jsem ale usoudil, že se usmívá.